

*Ghidul de bune practici
în implementarea programului
național Școala Altfel*

100% PERSPECTIVA ELEVILOR

I. Preambul

În urma unei analize temeinice asupra Metodologiei de organizare a programului național Școala Altfel, aprobată prin OMENCȘ nr. 5034/29.08.2016, am putut observa care sunt pilonii pe care se întemeiază acest program, devenit deja o tradiție în mediul educațional.

Conform **Art. 3** din antemenționata metodologie, *În perioada alocată Programului național „Școala altfel” vor fi facilitate activități educaționale având una sau mai multe dintre următoarele caracteristici:*

- a) transdisciplinaritate;*
- b) experiențiale/de învățare prin experiență;*
- c) proiectate în parteneriat cu elevi, părinți, instituții, organizații non-guvernamentale și/sau operatori economici;*
- d) inovatoare pentru contextul în care sunt derulate;*
- e) bazate pe constatările unor cercetări și bune practici recente din domeniul educațional.*

Echipa noastră se întreabă, însă, care este procentul de obiective atinse prin intermediul acestui program național, ținând cont de faptul că mulți dintre elevi îl privesc ca pe o prelungire a vacanței, nicidecum drept o perioadă prielnică prin care aceștia pot dobândi noi abilități și competențe, prin intermediul componentei nonformale.

În acest sens, suntem de părere că, o dată ce această componentă esențială în parcursul educațional al fiecărui elev este valorificată, scopul inițial al programului va fi îndeplinit. Atâta timp cât încă vor exista cadre didactice care vor considera că misiunea Școlii Altfel este aceea de a recupera orele pierdute la clasă, obligând beneficiarii educației să îngurgiteze noțiuni teoretice care nu au nicio aplicabilitate în cotidian, cerințele elevilor nu vor putea fi împlinite.

Acest raport, întocmit de executivul structurii de reprezentare a elevilor timișeni, prezintă perspectiva a peste 400 de elevi înregistrați într-o unitate de învățământ preuniversitar din județul nostru. Raportul este menit să deservească tuturor actorilor implicați în elaborarea programului la nivel școlar, de la diriginți și până la elevi reprezentanți.

Astfel, acesta constituie o analiză completă a așteptărilor pe care elevii, atât din ciclul gimnazial, cât și din cel liceal, le au față de modul în care este implementat acest program, a cărui planificare se realizează, de cele mai multe ori, fără consultarea elevilor, deși metodologia prevede acest aspect: *Art. 16. Componenta echipei de coordonare și calendarul Programului național „Școala altfel” vor fi analizate în cadrul Consiliului Profesorat și aprobate de Consiliul de Administrație al unității de învățământ. La ședința consiliului profesoral vor fi invitați reprezentanți ai Consiliului Elevilor și reprezentanți ai Comitetului de Părinți.*

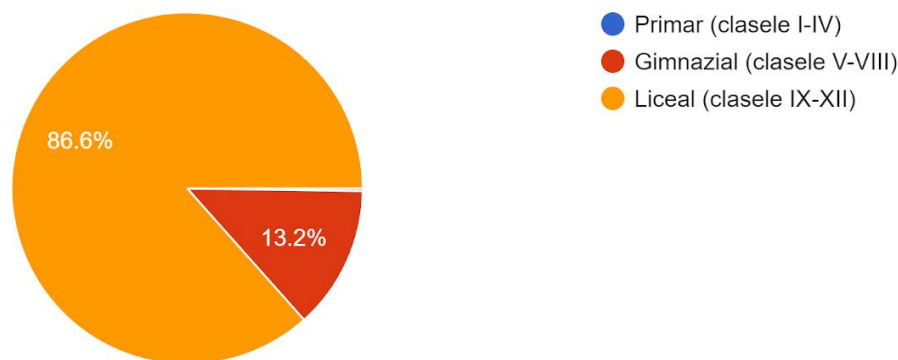
Solicităm, cu fermitate, o bună colaborare între toți actorii implicați și, ca de fiecare dată, reamintim factorilor decizionali că elevii sunt beneficiarii primari ai educației.

II. Prezentarea rezultatelor

Rezultatele prezentate au fost obținute prin aplicarea unui chestionar standardizat în mediul online, la care au răspuns 410 elevi din mediul școlar timișean, atât din ciclul gimnazial, cât și din ciclul liceal, după cum urmează:

Ciclul de învățământ

410 responses

Cea mai des întâlnită activitate este reprezentată de **excursia cu clasa** în diverse orașe din România.

Apreciem faptul că școlile planifică vizite în cadrul instituțiilor culturale, aspect care contribuie la promovarea celor mai importante obiective turistice, dar și a îmbogățirii dimensiunii istoriografice pe care o au tinerii. Recomandăm ca aceste vizite să fie realizate în baza unui sondaj la care elevii să se implice, să desemneze ei înșiși destinații care le trezesc dorința de cunoaștere, iar obiectivul turistic să fie ales într-un mod democratic.

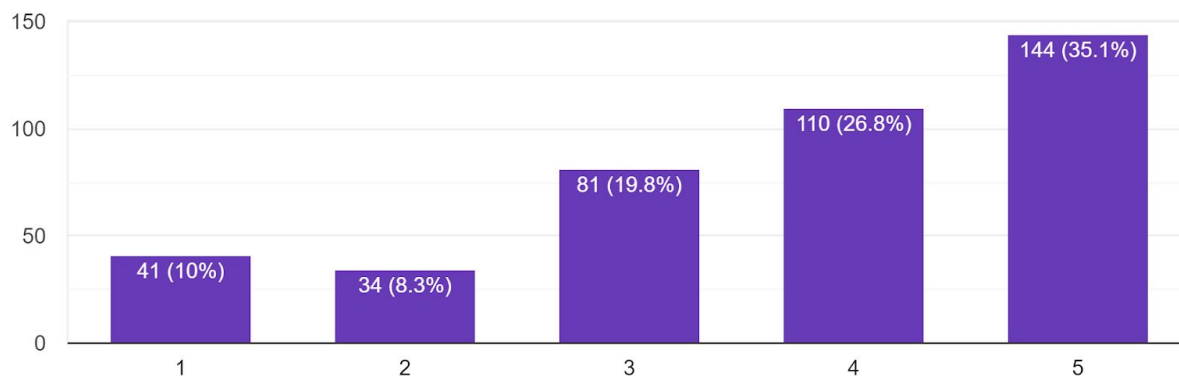
De asemenea, un procent considerabil de respondenți au menționat faptul că programul Școala Altfel reprezintă un prilej pentru ca unitatea de învățământ să organizeze întreceri sportive și activități cu caracter practic, fapt care contribuie la valorificarea componentei nonformale în educație.

Elevi respondenți din Liceul Teoretic Iulia Hașdeu din Lugoj au menționat faptul că, în școala lor, astfel de activități nu le sunt cunoscute elevilor din ciclul liceal, devenind deja o tradiție ca în săptămâna dedicată programului, elevii să susțină simulări pentru examenul de Bacalaureat, aspect care nu onorează scopul Școlii Altfel. Suntem de părere că atât elevii din ciclul primar și gimnazial, cât și cei din ciclul liceal ar trebui să beneficieze de o serie de activități pliate pe nevoile și interesele lor, în conformitate cu metodologia.

Din perspectiva beneficiarilor primari ai sistemului educațional, activitățile desfășurate în cadrul acestui program se înfățișează ca fiind utile, dar și atractive, aspect subliniat și în diagrama de mai jos.

Pe o scară de la 1 (cel mai puțin) la 5 (cel mai mult), cât de atractive/utile apreciezi aceste activități?

410 responses

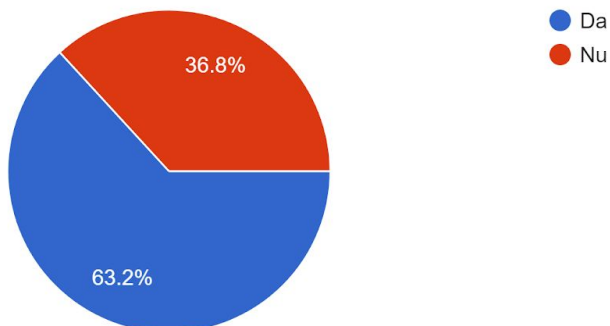

În ceea ce privește modul de organizare al programului la nivel școlar, **36,8%** dintre respondenți au mărturisit faptul că nu și-au spus niciodată părerea cu privire la activitățile implementate. Un procentaj alarmant de **40,7%** dintre elevi au afirmat faptul că organizatorii activităților nu au ținut cont de părerea lor, atunci când și-au exprimat-o.

Pentru a menține un dialog permanent între coordonatorii programului și beneficiarii săi, recomandăm aplicarea de chestionare, diseminarea sondajelor de opinie și dezbateri la nivelul unității de învățământ, pentru ca **elevii să fie implicați cât mai mult în procesul decizional.**

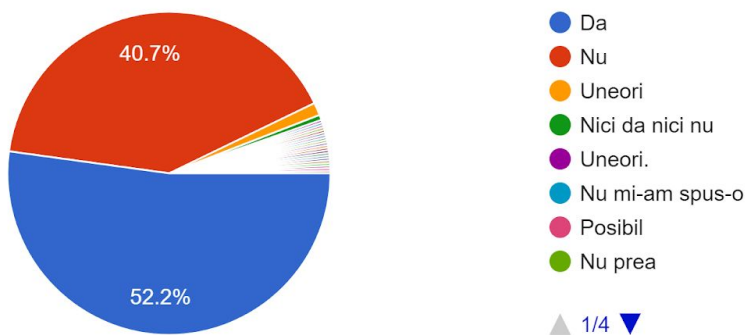
Ți-ai spus vreodată părerea în legătură cu activitățile desfășurate în cadrul programului "Săptămâna Altfel"?

410 responses

Ți-a fost luata în considerare părerea de către organizatorii activităților din școala ta?

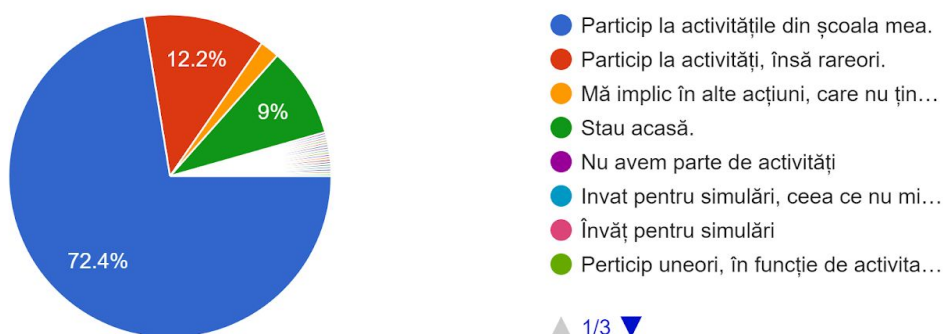
391 responses

Participarea elevilor la activitățile acestui program este scăzută, existând cazuri în care aceștia consideră Școala Altfel drept o altfel de vacanță. **9%** dintre respondenți stau acasă, iar **12,2%** dintre cei care au completat chestionarul afirmă faptul că participă la activități, însă arareori.

Tu CE FACI în săptămâna „Școala Altfel”?

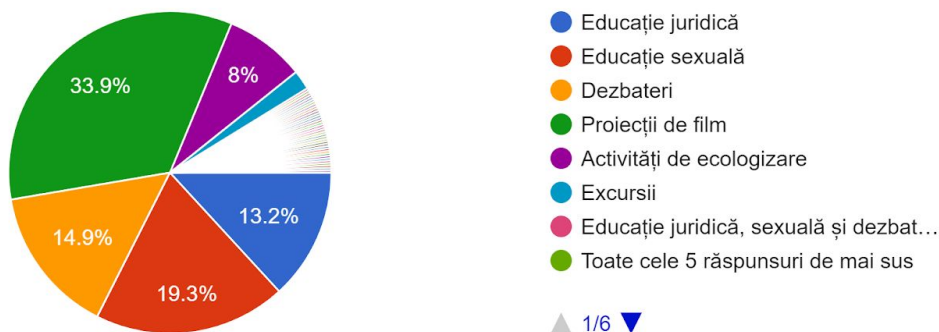
410 responses

La întrebarea „Ce ALTFEL de activități ai vrea să se desfășoare în școala ta, în săptămâna Școala Altfel?”, **33,9%** au optat pentru proiecții de film, **19,3%** pentru workshop-uri de educație sexuală, **14,9%** pentru dezbateri, **13,2%** pentru ateliere de educație juridică și **8%** pentru activități de ecologizare.

Ce ALTFEL de activități ai vrea să se desfășoare în școala ta, în săptămâna „Școala Altfel”?

410 responses

III. Recomandări

Pentru a stimula interesul tuturor elevilor cu privire la utilitatea programului național Școala Altfel, este necesar ca activitățile desfășurate în acea perioadă să fie în concordanță cu nevoile și dorințele pe care beneficiarii primari ai educației le au. Astfel, propunem implementarea unor mecanisme eficiente de lucru, prin care fiecare elev să fie consultat, precum sondaje online, chestionare aplicate în clase și dezbateri. Printre rezultatele așteptate enumerăm educarea elevilor în spiritul cetățeniei democratice.

De asemenea, propunem crearea unor parteneriate sustenabile cu organizații de profil, care să le prezinte elevilor beneficiile voluntariatului, dar și să realizeze workshop-uri pe diverse teme de actualitate, precum cetățenia activă și nevoia de implicare civică.

Manualul de educație juridică al judecătorului Cristi Danileț, materialele video realizate de Sexul vs. Barza (educație sexuală), atelierele de educație financiară Școala de Bani (BCR), Constituția ilustrată pentru copii (Funky Citizens), documentarele One World Romania, Ghidul Ilustrat al Elevului) sunt doar câteva dintre resursele care pot fi utilizate pentru crearea unor proiecte de interes pentru elevi. De asemenea, recomandăm Proiectul Cetățeanul, inițiativă a Institutului Intercultural Timișoara de a stimula spiritul civic încă din ciclul gimnazial.

Mai mult decât atât, Consiliul Județean al Elevilor Timiș recomandă ca parteneriatele cu organizații precum Antidrog, Crucea Roșie și organizații de protecție a mediului (Let's do it, Romania! - un exemplu viabil) să dăinuie și să asigure informarea și implicarea elevilor în comunitatea din care aceștia fac parte.

Resurse care pot fi utilizate în creionarea activităților din cadrul programului Școala Altfel:

1. Ghidul Ilustrat al Elevului (CNE, UNICEF, FAPT)
<https://issuu.com/forumapulum/docs/ghidul-elevului>
2. Ghiduri UNICEF - drepturile copilului, incluziune socială
<http://www.unicef.ro/publicatii/>
3. Manualul de educație juridică al judecătorului Cristi Danileț
<https://www.cristidanilet.ro/2018/05/19/manual-gratuit-de-educatie-juridica-editia-2018/>
4. Constituția Funky Citizens
<https://funky.org/proiecte/constitutia-proiect-pilot/>
5. Proiect: Cetățeanul (Institutul Intercultural Timișoara)
<https://cetateanul.intercultural.ro/>